

Warszawa, 21 października 2008 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

RPO-599848-X/08/JS

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Pani
Ewa KOPACZ

Minister Zdrowia

Szanowna Pani Minister

W ciągu ostatniego roku kilkakrotnie Rzecznik Praw Obywatelskich zwracał się do Pani Minister w sprawach związanych z niepokojącą sytuacją epidemiologiczną zakażeń i chorób zakaźnych, w tym zakażeń szpitalnych, chorób przenoszonych drogą płciową, biegunek u małych dzieci.

Napływają kolejne sygnały w pełni potwierdzające zasadność obaw dotyczących funkcjonowania systemu zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych. Np. ostatnio w dzienniku „Polska” (z dnia 2 i 3 października) opisano sytuację 163 uczniów i 30 nauczycieli z Zespołu Szkoły Podstawowej i Gimnazjum Publicznego w Buczku pod Sieradzem, którzy mieli kontakt z nauczycielką chorą na gruźlicę i od czerwca 2008 r., do chwili obecnej zagrożone infekcją dzieci nie zostały poddane badaniom. Według autorów publikacji, rola kierownika Oddziału Nadzoru Epidemiologii Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Łodzi ograniczyła się do pomocy w ustaleniu listy uczniów i wskazaniu Wojewódzkiego Centrum Leczenia Chorób Płuc zlokalizowanego w odległości 40 km od miejsca zamieszkania dzieci jako placówki, która miała podjąć dalsze kroki. Jest przy tym znamienne, że w sprawie nie pojawia się w żadnym wymiarze lekarz podstawowej opieki zdrowotnej. Trwa ponadto spór, kto winien ponieść koszty badań profilaktycznych dzieci zagrożonych zakażeniem.

Opisana przez prasę sytuacja zdaje się być odzwierciedleniem szerszych zjawisk. Wg danych Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc, Polska zajmuje 21 miejsce wśród Państw Unii Europejskiej w zakresie zachorowalności na tę chorobę. W 2007 roku zachorowalność na gruźlicę w Polsce była dwukrotnie wyższa od średniej zachorowalności w krajach „starej” UE, o ok. 30% wyższa od średniej w rozszerzonej UE; zaś czterokrotnie wyższa niż w Szwecji czy Norwegii, trzykrotnie wyższa niż w Niemczech, Dani i Holandii.

Należałoby podkreślić, że Światowa Organizacja Zdrowia ustawicznie przypomina o ponownym wzroście zagrożenia wieloma chorobami zakaźnymi (w tym gruźlicą), jako tzw. chorobami nawracającymi. SOZ jako gwarancję skuteczności programów zwalczania gruźlicy, traktuje sprawny system organizacji i nadzoru. Jako niezbędny element nowoczesnych programów zwalczania gruźlicy, SOZ zaleca bezpośrednio nadzorowane leczenie (DOT), realizowane w ramach podstawowej opieki zdrowotnej. Wydaje się, że - jak dotychczas - nie udało się zbudować w Polsce skutecznego systemu leczenia bezpośrednio nadzorowanego, zaś istotne niedostatki w zakresie opieki podstawowej, potwierdziły ostatnio wyniki kontroli NIK.

Według raportu Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc, z roku na rok pogarsza się funkcjonowanie Krajowego Rejestru Wyników Leczenia Przeciwprątkowego. Rejestr ten stanowił przez lata ważne narzędzie oceny sytuacji epidemiologicznych w zakresie gruźlicy, tak w skali kraju jak i poszczególnych województw. Wiarygodność tego Rejestru zdaje się jednak być obecnie gorsza, wskutek uchybień w realizacji ustawowego obowiązku zgłaszania zachorowania (także zgonu) na gruźlicę przez wielu fachowych pracowników ochrony zdrowia. Docierają także sygnały o zakłóceniach we wczesnym wykrywaniu chorych.

Opisana sytuacja zdaje się przemawiać za potrzebą weryfikacji polityki zdrowotnej w zakresie zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych, w tym przede wszystkim gruźlicy. Na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 roku o Rzeczniku Praw Obywatelskich (tekst jedn. Dz. U. z 2001 r., Nr 14, poz. 147ze zm.), zwracam się do Pani Minister z uprzejmą prośbą o ustosunkowanie się do poruszonych problemów oraz udzielenie informacji, dotyczącej oceny sytuacji oraz przewidywanych działań na rzecz podniesienia bezpieczeństwa epidemiologicznego.

Z poważaniem

Z upoważnienia
Rzecznika Praw Obywatelskich

/-/ Stanisław Trociuk
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich